

CCIII. ORSZÁGOS ÜLÉS

1867. deczember 29-dikén

Szentiványi Károly elnöklete alatt.

Tárgyai: A főrendek üzenik, hogy a közösügyi bizottságra vonatkozó határozatot elfogadván, magok részéről az illető tagokat megválasztották. A vasutak és csatornák telekkönyvezéséről szóló törvényjavaslat végleg megszavaztatik. A közösügyi bizottság tagjainak napidíja 10¹/₂ frtban állapittatik meg, a többi képviselőnek napidíja pedig a jelenleg bekövetkező szünetelés idejére is megszavaztatik. A kormány az alföldi vasutra nézve törvényjavaslatot jelent be. A közösügyi bizottság tagjaira történt szavazás eredménye kihirdetetik.

A kormány részéről jelen vannak: Andrássy Gyula gr., Gorove István, Mikó Imre gr.

Az ülés kezdődik d. u. 4¹/₂ órakor.

Elnök: Az ülést megnyitom. Az ülés jegyzőkönyvét Csengery Imre jegyző ur fogja vezetni; a szólni kívánók neveit Mihályi Péter jegyző ur fogja jegyezni. A mult ülés jegyzőkönyve fog hiteltesített.

Mihályi Péter jegyző *(olvassa a deczember 28-án tartott ülés jegyzőkönyvét.)*

Vadnay Lajos: T. képviselőház! Nekem csak azon alázatos észrevételem van a jegyzőkönyvre, hogy a házszabályok értelmében nem 24 óra, hanem egy nap közbejöttével kell a végleges szavazásnak megtörténnie. Ezt tehát ki kell igazítani.

Elnök: T. ház! Én úgy vélem a jegyzőkönyvet kijavítani, hogy: a ház szabályai értelme szerint. *(Helyeslés.)*

A mélt. főrendek részéről Rajner Pál mint a mélt. főrendek jegyzője üzenetet hozott.

Rajner Pál főrendi jegyző *(az elnöki szék elé áll):* Mélt. elnök ur! igen t. ház! A delegáció tagjai számának meghatározására vonatkozó, valamint a mélt. főrendek részéről tegnap eszközölt választások eredményét tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatokat van szerencsém mély tisztelettel átnyujtani.

Csengery Imre jegyző *(olvassa az áthozott főrendi jegyzőkönyvet.)*

Elnök: Tudomásul vétetik.

Napirenden van a vasutak és csatornák telekkönyvezésére vonatkozó törvényjavaslatnak végleges megszavazása. A jegyző ur úgy, a mint a t. ház elfogadta, fel fogja olvasni.

Mihályi Péter jegyző *(fölvassa a törvényjavaslatot.)*

Elnök: Méltóztassanak nyilatkozni, hogy ezen törvényjavaslatot végkép elfogadja-e a t. ház? *(Elfogadjuk!)* El van fogadva ¹⁾. Az erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatot Radics Ákos jegyző ur azonnal át fogja vinni a mélt. főrendekhez.

Justh József képviselő ur kíván szólni. *(Halljuk!)*

Justh József: T. képviselőház! Ugy vagyok meggyőződve, hogy a t. képviselőháznak teljesen jogában áll egy képviselőtől megkivánni mindazt, mi állásával és kötelességével össze van kötve. De meg vagyok győződve arról is, hogy a képviselő köteles a ház minden határozatát legjobb képessége szerint teljesíteni. Azonban hiszem, a t. képviselőház méltányosság szempontjából nem fogja kivánni, hogy a képviselők hivatalos kiküldetésök teljesítésével egyszersmind anyagi áldozatokat is hozzanak. Tekintve tehát a mostani árák nagyságát, tekintve a pesti és bécsi árák lényeges különbségét: bátor vagyok indítványozni, hogy a t. képviselőház által a delegációba kiküldött képviselők napi díjai kétszereztesse meg *(Helyeslés)* úgy, hogy 10 ft 50 kr-ra emeltessenek. *(Helyeslés.)* Magától értetődik, hogy a legközelebbi költségvetésben erre figyelem lesz fordítandó, hogy ha a t. ház ezt elfogadni méltóztatik.

Elnök: Elfogadja-e a t. ház ezen igen méltányos indítványt? *(Elfogadjuk! Elfogadjuk!)* Ennélfogva a Bécsben működendő delegáció tagjainak napi díja 10 ft 50 krban állapittatik meg.

Zsedényi Ede: T. képviselőház! Ezen elfogadott indítvány nyomán arra vagyok bátor em-

¹⁾ Lásd az *Irományok* 192. számát.

lékeztetni a t. képviselőházat, hogy midőn tavaly július 2-dikán magát hosszabb időre elnapolta, azt is kimondotta, hogy ha három hónapnál tovább vagy három hónapig tartana ezen szünetelés, a napi díjak csak a működő választmányok tagjait fogják illetni. Azonban most, midőn mintegy a karácsonyi szünetelés küszöbén állunk... (*Derült-ség.*) Ugy értem ezt, hogy e napokban a ház el fogja magát napolni: és épen ezért, mert ez egy részről csak a karácsonyi szünetet fogja pótolni, más részről pedig a tagoknak készen kell lenniök, hogy akármikor megjelenjenek — annyival inkább, mert a horvát országgyűlés jan. 8-dikán összejön s ezzel érintkezésbe kell lépni nem csak deputatiók útján, de alkalmasint maga az országgyűlés által is, a követek tehát nem fogják tudni, mikor fogják őket összehívni —: épen azért azt hiszem, hogy tőlök napi díjaikat megvonni nem lehet. (*Helyeslés.*) Azt indítványozom tehát, hogy mivel most még határozatképesek vagyunk, mondjuk ki határozatképen, hogy a ház tagjai az elnapolási idő alatt is huzni fogják szokásos napi díjikat. (*Általános helyeslés.*)

Elnök: Tehát e szerint fog elnökileg intézkedés tétetni.

Napirenden van a delegáció tagjaira történt szavazás eredményének kihirdetése.

Csengery Imre jegyző: Előbb a főrendi házhoz átküldendő jegyzőkönyvi kivonatot lesz szerencsém hitelesítés végett felolvasni. (*Felolvassa a jegyzőkönyvi kivonatot.*)

Mikó Imre gr. közlekedési miniszter: T. képviselőház! Van szerencsém a t. képviselőháznak jelenteni, hogy a nagy-várad-eszéki, vagy másképp alföldi vasutra nézve az illető vállalkozókkal az alkudozások befejeztettek, (*Általános helyeslés*) és már most ezen tárgy elérte azon pontot, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot a t. ház elé terjeszthetem. Sajnálom, hogy ezt kénytelen vagyok akkorra halasztani, midőn a ház üléseit ismét meg fogja kezdeni. (*Holnap! Holnap!*)

Károlyi Ede gr.: Azt tartom, épen ily ügyeket nem szabad soká halogatni. (*Halljuk! Halljuk a miniszter urat!*)

Mikó Imre gr. közlekedési miniszter: Ha a t. ház kívánja... (*Nagy zaj. Halljuk! Elnök csönget.*) A t. képviselőház határozatától fog függni, kíván-e tovább is üléseket tartani. (*Halljuk! Halljuk!*) Ez esetben be fogom nyújtani a törvényjavaslatot. (*Helyeslés.*)

Bónis Sámuel: T. képviselőház! (*Zaj. Halljuk!*) Semmi se gátolja azt, hogy a miniszterium ezen törvényjavaslatot már holnap a ház asztalára le ne tegye; hanem, ha a t. ház magát új esztendőre el akarja napolni, méltóztassanak fölvenni, lehet-e azon törvényjavaslatot a házszabályok sze-

rint tárgyalni? (*Fölkiáltások: Nem lehet!*) Előbb az osztályokba kell azt áttenni. (*Helyeslés.*) Az nem lehet, hogy ily fontos törvényjavaslaton csak úgy röviden keresztülessünk. (*Helyeslés.*)

Károlyi Ede gr.: Legalább a ház asztalára kellene a törvényjavaslatot letenni. (*Zaj. Halljuk!*) Az én aggodalmam abban áll, (*Zaj. Halljuk!*) hogy oly idők jöhetnek közbe, hogy azután mindazon működések, melyek már történtek, valahogy kárt fognak szenvedni. Kérném tehát e törvényjavaslatnak a ház asztalára letételét, mert ez is az ügynek bizonyos haladása.

Mikó Imre gr. közlekedési miniszter: Az alku, a szerződés meg van kötve, ez pedig kötelező a másik félre nézve. Nem jöhet tehát oly körülmény közbe, mely azt ezen kötelezettség alól föloldozhatná.

Károlyi Ede gr.: Csakhogy ez által neheztjük a föltételek megtartását.

Justh József: T. ház! Ugy vagyok meggyőződve, hogy minden intézkedésnek kell czéljának lenni; és teljességgel nem vagyok képes föl-fogni, mi czélja van annak, ha a miniszter ur leteszi a ház asztalára és a ház meg van győződve, hogy csakugyan nem lesz képes határozni benne? — Mit fog vele tenni? Semmi egyebet, csak hogy tárgyalása úgy fog elhalasztatni, mint ma. Holnap határozatot hozni a ház nem lesz képes, mert nem leszünk határozatképes számmal: fölöslegesnek tartom tehát, hogy a törvényjavaslat a ház asztalára letétessek. (*Helyeslés.*)

Elnök: A delegáció tagjaira történt választás eredménye fog kihirdettni.

Csengery Imre jegyző: A közösügyi bizottság képviselőházi tagjaira beadatott összesen 224 szavazó jegy; ezek közül rendes tagságra nyert: Zichy Antal 215, Csengery Antal 214, Orczy Béla b. 214, Prugberger József 213, Horváth Lajos 212, Radics Ákos 212, Kerkapoly Károly 211, Klapka György 211, Somssich Pál 210, Zsedényi Ede 210, Bethlen Farkas gr. 209, Fülepp Lipót 208, Kemény Gábor b. 208, Lator Gábor 207, id. Zichy József gr. 207, Bartal György 206, Branovácsky István 205, Fehdenfeld Frigyes 205, Várady Gábor 205, Kálnoky Pál gr. 204, Bónis Sámuel 203, Bethlen Gábor gr. 202, Ivánka Imre 202, Maniu Aurél 202, Trefort Ágoston 202, Ghyczy Kálmán 201, Eszterházy István gr. 198, Hertelendy Kálmán 198, Tisza Kálmán 197, Bánó József 195, Bittó István 194, Székely Péter 194, Bánffy Albert b. 192, Perczel Mór 192, Botka Mihály 190, Szontagh Pál (nógrádi) 190, Simonyi Lajos b. 189, Pulszky Ferencz 179, Balomiri János 171, Manojlovics Emil 130 szavazatot; póttagságra pedig Szitányi Bernát 198, Wodiáner Albert b. 194, Bujanovics Sándor 182, Pap Lajos

182, Vojnics Lukács 180, Tolnay Gábor 179, Somossy Ignác 178, Huszár István 177, Szilágyi István 173, Ányos István 100 szavazatot.

Elnök: Kérem a delegáció t. tagjait, hogy rövid tanácskozás végett méltóztassanak az ülés után itt maradni.

Egyszersmind kérem a tisztelt ház tagjait,

hogy a holnap 12 órakor tartandó rövid ülésre, a mely valószínűleg ez évben utolsó lesz, méltóztassanak megjelenni, mert a méltóságos főrendektől a mai nap átküldött törvényjavaslatra nézve az üzenet vissza fog küldetni.

Az ülés végződik d. u. 5 1/2 órakor.

CCIV. ORSZÁGOS ÜLÉS

1867. december 30-dikán

Szentiványi Károly elnöklete alatt.

Tárgyai: Bemutattatnak: Kossuth Lajos Tivadar lemondása; a muzeumi választmány jelentése a Párisból visszaérkezett muzeumi tárgyak átvételéről; Arad város kérvénye a kir. tábla egyik osztályának Aradra helyezése iránt; Fodor Ferencz peres ügyben. Stoll Károly bányászati ügyekben interpellálja a kormányt. A főrendek üzenik, hogy a vasutak és csatornák telekkönyvezéséről szóló törvényjavaslatot elfogadták. Szünetelés.

A kormány részéről senki sincs jelen.

Az ülés kezdődik d. u. 3 órakor.

Elnök: Az ülést megnyitom. Az ülés jegyzőkönyvét Csengery Imre jegyző ur fogja vezetni; a szólanai kívánók neveit Radics Ákos jegyző ur fogja jegyezni. A múlt ülés jegyzőkönyve fog hitelesített.

Csengery Imre jegyző (*olvassa a december 29-dikén tartott ülés jegy. ökönyvét.*)

Elnök: A jegyzőkönyv ellen nem lévén semmi kifogás, hitelesített.

Kolozsvár városa közönsége ifj. Kossuth Lajos Tivadar urnak eredeti levelét küldi meg, melyben képviselői állásáról lemond. Ennek folytán Kolozsvár városának központi választmánya fel fog szólíttatni új választás eszközzésére.

A párisi világkiállításra küldött muzeumi tárgyaknak átvétele végett kiküldött bizottság beadta jelentését. E jelentés az átvett tárgyak lajstromával együtt letéttetik a levéltárba.

Patay István: A jelentést, úgy hiszem, fel kellene olvasni, s nem megelégedni azzal, hogy csak beadatott.

Elnök: Tehát a jelentés föl fog olvastatni.

Csengery Imre jegyző (*felolvassa a beadott jelentést.*)

Elnök: Tudomásul vétetik s a levéltárba fog tétetni.

Fodor Ferencz győrmegyei révfalusi lakos folyamodik a révfalusi község s a győri püspökség ellen folytatott pörének átvizsgálásáért s ügye pártfogásáért. A kérvényi bizottsághoz utasittatik.

Fábián Gábor képviselő ur szintén kérvényt kíván benyújtani.

Fábián Gábor: T. képviselőház! Épen most vett külön megbízásomnál fogva bátorkodom a t. képviselőháznak Arad városa részéről egy kérvényt bejelenteni. A kérvényre Arad városának alkalmul szolgált a polgári törvénykezés tárgyában nem régtelt ismeretes miniszteri törvényjavaslat, és különösen annak ama pontja, mely a kir. kuriának több törvényszékre való felosztását, ezen törvényszékeknek az ország különböző vidékein való elhelyezését és egy ilyen törvényszéknek Temesvár városában való felállítását tervezi. A mi ezen intézkedést, jelesen a kuriának felosztását illeti, Arad városa azt elvben ugyan nem pártolja; de azon esetre, hahogy a törvényhozó testület bölcsőbb belátása ezt mindamellet elrendelni jónak találná, óhajtja, hogy a Temesvárra tervezett egy ily részletes törvényszék Aradra tétessék át. Ezen óhajtását oly érvekkel támogatja, melyeket nem csak helybeli érdekek, hanem országos szempontok is igazolnak. Ezeknek bővebb kimutatásába most nem ereszkedem, mert ennek helye nincs; hanem